

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. An & quomodo moveantur Angeli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VI.
Dicine possit
Angelus in
corpore as-
sumpto verè
comedere.

Unde quæstio fortassis est de nomine, utrùm Angelus in corpore assumpto dicatur verè comedere, ut de Angelis loquitur Scriptura Genesis 18. v. 9. qui apparuerunt Abraham, de quibus dicit, cum comedissent &c. & hoc affirmat Halensis, Scotus, Gabriel & alii, qui proinde ad veram comestionem aliud non requirunt, quàm comminutionem cibi, & illius trajectionem in interiores corporis partes, quæ omnia cum per solum motum localem fiant, non est inquit, cur præstari nequeant ab Angelo corpore assumente. Sanctus Thomas econtrà cum suis negat Angelum comedere, unde & Angelus Raphael Tobie 12. v. 19. Videbar, inquit, manducare, & bibere. Sed ut dixi, multum in hoc est de nomine.

Advertendum tamen licet hæc & alia hujusmodi actiones, ut motus progressivus, quoad substantiam provenire possit ab Angelis in corporibus assumptis, non tamen ita ut per sympathiam quandam unum membrum moveatur medio alio, idque ex motione & directione phantasmatis cum influxu cerebri spirituumque vitalium & animalium, quod ad proprium motum progressivum animalis lib. 1. de anima requirit Aristoteles. Idem iudicium est de locutione, quæ cum ab Angelis in corporibus assumptis non fiat per organa vitalia, ac dirigente phantasia, non proprie loquuntur in iis Angeli, licet hanc etiam iis, sicut comestionem tribuat Halensis.

VII.
Motus pro-
prie progres-
sivus Ange-
lo in corpore
assumpto
non compe-
tit.

Nec etiam
dicuntur in
corpore lo-
qui.

DISPUTATIO LXXIII.

De motu Angelorum.

SECTIO PRIMA.

An & quomodo moveantur Angeli.

I.
Certum est
Angelos mo-
vari locali-
ter.

UOAD primum indubitatum videtur Angelos moveri localiter, id enim sæpe testatur Scriptura affirmans Angelos de loco in locum moveri. Sic mali Angeli de Cælo in terram deturbati dicuntur, sic anima Lazari ab Angelis ad sinum Abraham deportata, circumire etiam & perambulare terram, quæ apertè innuunt mutationem loci & motum localem.

II.
Potest Ange-
lus moveri
successivè
& continuo.

Circa motum ergo Angelicum quæritur primo: possint Angelus moveri successivè & continuè. Resp. cum communi sententiâ posse, idque sive in spatio divisibili existat, sive constitutur in puncto. Prima pars de Angelo existente in loco divisibili est communis: eam tenet Suarez lib. 4. cap. 20. num. 7. Vasquez disp. 195. cap. 6. Granado hic, disp. 4. Arrubal & recentiores communiter, ex antiquis eandem sententiam docet Scotus, Ocham, Gabriel, & alii: imò hoc idem sentire videtur S. Thomas hic quæst. 53. art. 1. & 2. licet contrarium insinuaverit in 1. Dist. 37. quæst. 4. art. tertio: nec meo iudicio major est difficultas de Angelo in indivisibili constituto.

III.
Varii modi
explicandi
motum An-
geli conti-
nuum &
successivum.

Potest itaque Angelus vel in puncto vel parte aliqua minimâ existens continuè & successivè, versus aliquam, vel etiam omnem spheram suam partem se movere; potest insuper in maiore parte spatii existens, illam paulatim successivè relinquere, vel tandem novum totum spatium successivè paulatim & continuè acquirere, ut hinc exempli gratia Romam à motu nunquam cessando tendere. Ratio autem hujus est, quia nulla peculiaris major hic cernitur difficultas, quàm quòd Angelus in entitate indivisibilis, existat in loco divisibili, præsertim si ubicatio ipsius dicatur esse divisibilis, sed licet statuatur ubicatio indivisibilis non repugnat id fieri juxta illius sententiæ auctores; asserunt siquidem nihil esse contra con-

Non obstat
hujusmodi
motui quod
Angeli ubi-
catio sit in-
divisibilis.

ceptum spiritus quod res aliqua divisibilitatem habeat secundum partes priores & posteriores etiam in ordine ad locum, sicut in ordine ad tempus contingit in duratione.

Secunda etiam pars de Angelo existente in puncto, licet in hoc sit major difficultas: Probatur, non enim repugnat aliquid indivisibile successivè & in tempore correspondere loco divisibili, & majori se; sic enim quævis res, etiam materialis successivè correspondet loco se majori, & omnes qui cum Aristotele & S. Thoma puncta admittunt in continuo, fateri necessarid hoc debent de quovis puncto in re materiali: quodcumque siquidem movetur lapis, quodvis in eo punctum continuè & successivè movetur upà cum partibus, quas, ut constat, non relinquit, ergo in tempore immediate post quietem, quando erat in puncto spatii, debet successivè correspondere, seu pertransire spatium loci divisibile: verum est quidem permanenter, & in quiete non potest punctum correspondere spatio majori se, sicut nec potest res alia quæcumque materialis, & successivè, at in motu hoc neutri repugnat, cum nunquam simul sit in loco se majore. Unde hanc etiam partem tenet Scotus in 2. disp. 2. q. 9. ad 3. principale, & alii.

IV.
Ostenditur
Angelum in
puncto ex-
istentem posse
se movere
successivè.

Nil vitat
rem indivi-
sibilem spo-
tio divisibili
successivè
respondere.

Notandum verò, si Angelus existens in palmo in hac parte scholæ in instanti A, moveretur in instanti sequente ad duos palmos proximos, vel etiam ad totam scholam se extenderet (quod nunquam fieri possit postea videbimus) hoc inquam si contingeret, non esset motus successivus, sed simultaneus: esto enim in hoc casu, ordine naturæ quædam foret successio, sicut in opinione statuente gradus qualitatum heterogeneos, quando unico instanti in eadem parte aëris producuntur sex gradus lucis, sextus gradus ordine naturæ produci-tur post 5. primos, nec nisi illis productis haberi potest: ita in præsentia, cum posito quòd retineat priorem locum, ad tertium palmum spatii pervenire nequeat, nisi occupando secundum, neque enim naturaliter esse simul potest in duobus locis disjunctis, ut supra diximus. Hæc tamen non est proprie motus successivus, is quippe solum censetur, qui duratione est successivus, requiritque plura

V.
Qualis sit
motus An-
geli, qui dicit
aut tres pal-
mos spatium
instanti si-
mul acqui-
rit.

Non tempo-
re, sed natu-
rà prius und
palmum spa-
tium occupat,
quàm alii.

plura instantia, vel partes temporis, & ut ita acquiratur spatium illud, ut prius duratione unam illius partem occupet, quam aliam.

VI. An in praedicto casu dicatur Angelus transire per partes intermedias

Quaestio proinde est de nomine, utrum tunc dicatur Angelus transire per partes intermedias: transire enim proprie loquendo significat ita ad locum aliquem ulteriorem pervenire, ut fuerit in mediis illas relinquendo, vel saltem ut prius eas occupet, quam postremam, in nostro autem casu simul occupat omnes: si tamen per transire, ordinem tantum quis naturae intelligat, juxta jam dicta, dici poterit Angelus transire per partes spatii intermedias, & sic pertingere ad postremam.

VII. Angelus duos spatii palmos simul acquirere, nisi simul acquirat per medium.

Et eodem modo respondetur ad quaestionem quae moveri solet, utrum scilicet Angelus in hoc casu dicatur locum ultimum acquirere per medium, acquirat enim illum per medium naturam, sicut aer acquirat sextum gradum lucis in instanti per quinque priores, non tamen in omni rigore dici potest acquirere ultimum locum per medium, hoc enim sonat successionem localem motus, ita ut prius tempore unam partem loci occupet, quam aliam, quae tamen successio hic nulla est, sed omnimoda simultas.

SECTIO SECUNDA.

De aliis quibusdam ad motum Angeli successivum spectantibus.

I. Angelus dilatari se posse, & contrahere.

Quaeritur ulterius, utrum Angelus dilatari se possit, & contrahere, id est utrum in puncto, vel parvo aliquo loci spatii existens, ad aliud se spatium queat extendere, prius spatium vel punctum retinens, vel si in majore aliquo spatio sit, totum illud praeter unum palmum aut punctum possit relinquere. Resp. generatim loquendo hoc neque difficile videri, nec supra vires naturae Angelicae, quod enim aliqui dicunt involvere contradictionem, Angelum scilicet moveri simul & quiescere, cum in loco illo priori, quem adhuc retinet, non moveatur, hoc ipsimet solvere debent in animam rationalem, in corpore existente, quae moto solo brachio, vel pede in illis moveatur, in corpore reliquo immota; quod etiam contingit, dum in nutritione ad novas alimentum partes extenditur.

Idem quoad animam coram informante.

II. Sola ubicationis mutatio non sufficit, ut Angelus dicatur moveri.

Dicunt aliqui, in hoc casu nullibi proprie loquendo Angelum dici posse quiescere, ne in illo quidem loco, quem retinet, quia inquirunt, etiam ibi ubicatione prior mutatur, & alia succedit. At sane hoc non sufficit ut illo loco dicatur moveri, cum moveri, loci mutationem essentialiter importet, alioqui, si Angelo in solo palmo existente, Deus ablata priori ubicatione palmari aliam illius loco substitueret, Angelus moveretur, quod nullus dicet.

III. Angelus in hoc casu, quamvis prius spatium retineat, non potest dici simpliciter non moveri.

Verum est quidem simpliciter & absolute dici in eo casu non posse Angelum non moveri, & hoc sensu quiescere; cum enim negationes, ut dici solet, sint malignantis naturae, ut res aliqua absolute non moveatur, debet nullibi moveri. Quare si Angelus in duobus locis, etiam disjunctis & distantibus, caelo scilicet & centro terrae existens, in altero moveretur, dici simpliciter non posset eum non moveri, multo ergo minus quiescens in loco solum inadaequato: sicut nec corpus Christi dici potest simpliciter non unum speciebz Eucharisticis, licet in caelo illis non uniat.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Ad argumentum itaque dico, nihil in eo esse incommodi, quod Angelus in uno loco moveatur, in alio quiescat, ut in animam rationalem concedendum esse ostendimus. Vel itaque, quod putat probabilius, & late probavi Disp. 13. Phys. sect. 5. & 6. ubi ubi Angelica est divisibilis secundum diversas partes Heterogeneas, diversis spatii partibus correspondentes; in eo autem casu nulla est difficultas, cum retentam priori ubicationem partiali novas ei queat partes adjungere; vel ubi ubi haec est indivisibilis, quo posito dicunt illius sententiae auctores eam momentis singulis totam mutari, in quo tamen majorem existimo esse difficultatem.

IV. Nil vetat Angelum in uno loco moveri, in alio quiescere.

Vel tandem dici posset cum P. Hurtado disp. 2. de animam in nova editione num. 890. in eo casu posse Angelum acquirere novam ubicationem totalem, priore adhuc retentam; totalem inquam, id est a priori realiter distinctam, non tamen in eodem cum illa loco existentem, quod enim non repugnet hujusmodi duplex actio, unio, vel ubi ubi ubi totalis, vel altera totalis, altera partialis, etiam naturaliter, ostendi in libris de anima disp. 8. ubi ex hoc capite dixi non repugnare ut formae materiales perfectorum viventium sint indivisibiles, ut quidam contendebant, ratione scilicet duplicis actionis & unionis totalis, vel unius totalis & alterius partialis in nutritione equi exempli gratia; nam ut ibi late ostendi, tunc solum repugnat duplex actio, vel unio sive totalis sive partialis ejusdem rei, quando foret superflua; solum autem censetur superflua, quando est in eodem loco, & eadem parte materiae, & consequenter quicquid fit per unam actionem, fit per alteram: at verò, si actio vel unio sit in diverso loco, & diversa parte materiae, nulla est difficultas, cum habeat diversum munus, ut loco citato fuse declaratum est.

V. Duplex actio, unio, & ubi ubi, quomodo inter se non repugnant.

Quando duplex actio totalis, vel una totalis, altera partialis, non censetur superflua.

Quaeritur tertio: utrum Angelus accidentia omnia, puta intellectionem, volitionem, &c. quae in uno loco habet, habeat etiam necessario in omni, ubi existit naturaliter. Existimo universum loquendo nullam hujus rei esse necessitatem: licet enim accidentia illa, quae in suo esse non dependent a voluntate Angeli, suntque etiam independentia a loco, naturali sequela comitentur substantiam Angeli, eaque proinde habeat forte Angelus naturali necessitate ubicunque est, quae tamen subsunt liberae ejus voluntati, quales sunt intellectiones multae, & volitiones, sicut potest Angelus iis omnino carere, ita & in hoc vel illo loco inadaequato elicere, & non necessario in omni; sicut multi intellectionem nostram asserunt, non per totum corpus unam cum animam diffundi, sed in solo cerebro existere, quod cum communi sententia proximè diximus de motu animae in solo brachio, vel pede.

VI. An Angelus ubique omnia sua habeat accidentia.

Angelus accidentia libera ejus voluntati subiecta, non necessario habet in omni loco, ubi existit.

Casu autem quo haberet assensum & volitionem respectu alicujus objecti in uno loco inadaequato, seu palmo spatii, non potest naturaliter habere dissensum aut nolitionem in alio, non ratione contradictoriorum praecise, sed ob diversis locis varia quae inde sequerentur incommoda, ut eundem Angelum in hoc palmo vel angulo mereri & esse bonum, in illo peccare & esse malum; item conari simul ad repugnantia, si enim in hoc angulo haberet virtutem movendi se adaequate versus orientem, in illo versus occidentem, hic petendi caelum, ibi centrum terrae conaretur ad pugnantia, non minus quam si in eodem profus loco simul objecta illa vellet ac nollet.

VII. Eiusdem rei volitionem simul & nolitionem in diversis locis inadaequate habere nequit Angelus.

